

Příkaz ředitele Botanického ústavu AV ČR, v. v. i., č. 27/2018

Věc: Nakládání s výsledky výzkumu, ochrana duševního vlastnictví a utajení informací

Určeno: Vedoucím zaměstnancům BÚ a jejich prostřednictvím všem jeho zaměstnancům

Úvod

Z hlediska výsledků hlavní činnosti Botanického ústavu AV ČR, v. v. i. (dále jen „Ústav“) jsou práva k výsledkům explicitně upravena zákonem. Práva k výsledkům činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, která není veřejnou zakázkou, **patří příjemci**. Příjemce, který není fyzickou osobou, upraví způsob nakládání s výsledky svým **vnitřním předpisem**.

Z hlediska vztahu Ústavu k dalším subjektům a k veřejnosti, řídí se Ústav zákonnými předpisy, které stanovují principy veřejné podpory VaVaI:

- **princip (povinné) ochrany**, tj. pravidla, jejichž cílem je zpravidla zamezit přelévání znalostí vytvořených za přispění podpory z veřejných prostředků do podnikatelské sféry (jako jedné z forem nepřímé veřejné podpory);
- **pravidla pro rozdělení výsledků VaVaI** (pravidla pro konsorciální, partnerskou spolupráci, pro smluvní a kolaborativní výzkum, která stanoví základní principy pro rozdělení práv z duševního vlastnictví mezi jednotlivé spolupracující subjekty, opět v návaznosti na problematiku nepřímé veřejné podpory);
- **princip diseminace** (tedy pravidla pro šíření výsledků VaVaI, vycházející ze základní teze, že pokud má být VaVaI podporován z veřejných zdrojů za účelem vědeckého pokroku, je nezbytné zajistit šíření /publikaci/ takových výsledků VaVaI).

Předmět příkazu

Všichni pracovníci Ústavu jsou povinni dbát na ochranu výsledků výzkumu a vývoje realizovaných v Ústavu nebo s jeho přispěním. Každý pracovník, který vytvoří jakýkoliv předmět duševního vlastnictví, který je, byť potenciálně, způsobilý ochrany jako vynález, užitný vzor nebo průmyslový vzor (dále společně jen „**předmět duševního vlastnictví**“), je povinen Ústav o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu podklady potřebné k posouzení takového předmětu duševního vlastnictví. Tuto povinnost splní podáním oznámení o vzniku duševního vlastnictví a předáním podkladů, jak uvedeno dále v Příloze č. 1. Každý pracovník je zodpovědný za hmotný i nehmotný prospěch, ale i za případné ekonomické ztráty (§ 51 Obchodního zákoníku s omezením dle Zákoníku práce). Aby byla zajištěna ochrana výsledků vědecké práce, vydávám tento příkaz ředitele.

Při ochraně duševního vlastnictví je důležitý i časový faktor a potenciální konflikt mezi touto ochranou a případným zveřejněním výsledků. Proto je třeba se na vedení Ústavu obrátit při reálném předpokladu vzniku, popř. při samotném vzniku předmětu duševního vlastnictví, aby případná patentová nebo jiná ochrana nebyla zřizována pod akutním tlakem brzkého předpokladu zveřejnění (publikace, konference, poster, interview atd.).

I.

Zveřejnění výsledků a patentová ochrana:

- a. Za ochranu duševního vlastnictví v souvislosti s jeho zveřejněním zodpovídá vedoucí týmu; nevznikne-li předmět duševního vlastnictví v rámci vědeckého týmu, je za ochranu takového duševního vlastnictví odpovědný nejbližší nadřízený pracovníkovi, který je původcem takového předmětu duševního vlastnictví (dále společně jen „**Odpovědná osoba**“). Tím není dotčena obecná povinnost mlčenlivosti všech pracovníků Ústavu.
- b. Před jakýmkoliv zveřejněním předmětu duševního vlastnictví, např., ne však pouze, při prezentacích na vědeckých konferencích ústní nebo posterovou formou, při publikaci abstraktu, při vědecké publikaci a při vědeckých diskuzích nebo v médiích, je na Odpovědné osobě, aby zvážila, zda nedojde k porušení povinnosti mlčenlivosti nebo takovému zveřejnění informací, které může ohrozit nebo znemožnit formální ochranu předmětu duševního vlastnictví nebo jakékoliv jeho využití. V případě pochybností je Odpovědná osoba povinná před jakýmkoliv zveřejněním informací o předmětu duševního vlastnictví kontaktovat vedení Ústavu a vyžádat si písemné stanovisko.
- c. V případě, že se jedná o předmět duševního vlastnictví, který je způsobilý patentové nebo jiné formální ochrany, je pracovník Ústavu povinen podat „Oznámení vynálezu“ (dále jen „**Oznámení**“); formulář je přílohou č. 1 tohoto příkazu (v elektronické formě je ke stažení na webových stránkách Ústavu) spolu s podklady potřebnými pro posouzení daného výsledku a spolu s vyjádřením Odpovědné osoby do sekretariátu ředitele. Oznámení je vhodné podat předem při zahájení výzkumu, jehož výsledkem je předpokládané duševní vlastnictví, které bude vyžadovat ochranu, tedy např. při udělení projektů, jejichž vyžadovaným výsledkem je patent či podobný výstup. Tuto skutečnost vezme ústav i v potaz při případném odkladu publikovatelných výsledků projektu a potažmo i při hodnocení publikační aktivity daného pracovníka či týmu. Vedení ústavu pak projedná s vedoucím týmu postupné kroky vedoucí k zajištění ochrany a mlčenlivosti ve vztahu k danému výsledku. V tomto směru se zvláště ošetří předpokládaná účast dalších subjektů (projektových partnerů) na daném výzkumu, ochraně a využití duševního vlastnictví. Účast jednotlivých partnerů na financování, výzkumu a využití je upravena zvláštní smlouvou pokud není součástí návrhu projektu.
- d. Jestliže Ústav uplatní právo na předmět duševního vlastnictví, potom platí, že:
 - i. Ústav oznámí tuto skutečnost původcům v souladu se zákonem, písemně v nejbližším možném termínu, nejpozději do 3 měsíců od přijetí Oznámení,
 - ii. původcům vynálezu zaměstnaným v Ústavu ke dni podání Oznámení přísluší celková odměna ve výši 10 000,- Kč,
 - iii. Ústav sepíše s původci Smlouvu o stanovení odměny v souvislosti se vznikem a užitím předmětu duševního vlastnictví,
 - iv. Smlouva bude definovat mimo jiné výši odměny původce/původců na příjmech z využívání předmětu duševního vlastnictví jako 10% příjmů ústavu z licence snížené o náklady.
- e. Jestliže Ústav nebude mít o patent zájem nebo se nevyjádří k podanému Oznámení do 3 měsíců od jeho podání do sekretariátu ředitele, je možné uveřejnění výsledků a je pouze na původcích, jestli si budou na vlastní náklady chránit uvedené výsledky.
- f. Pokud má předmět duševního vlastnictví původce z více než jedné instituce či firmy, bude kromě uvedených kroků (i.-iv.) též uzavřena smlouva s dalšími původci, která bude upravovat podíl práv jednotlivých subjektů.

II.

Spolupráce s jinými subjekty:

- a. Při jakékoliv spolupráci s akademickými pracovišti je třeba, aby zaměstnanci Ústavu dbali na ochranu duševního vlastnictví a ve vhodných případech ji zajistili smluvně. Takovou smlouvu připraví na vyžádání vedení Ústavu.
- b. Jakákoli spolupráce s komerčními pracovišti musí být podložena písemnou smlouvou. Tuto

Smlouvu připraví na vyžádání vedení Ústavu a může ji podepsat pouze ředitel Ústavu, případně jím pověřený zástupce. Jakékoliv návrhy smluv předložené třetími osobami je třeba předložit k posouzení vedení Ústavu. Odpovědnost za splnění povinností zde uvedených nese Odpovědná osoba.

- c. Při jakémkoliv jednání, písemném či ústním, elektronickém nebo telefonickém, tedy v jakémkoliv případě, kdy je možné sdělit nebo zpřístupnit informace, které mají povahu obchodního tajemství nebo se jakýmkoliv způsobem týkají duševního vlastnictví, musí pracovníci Ústavu dodržovat alespoň tyto povinnosti:
 - i. dbát na utajení jakýchkoliv informací, které se týkají duševního vlastnictví nebo obchodního tajemství Ústavu;
 - ii. nezahajovat spolupráci bez projednání s vedením ústavu;
 - iii. před jakoukoliv výměnou či před sdělováním jakýchkoliv informací týkajících se duševního vlastnictví nebo obchodního tajemství Ústavu sepsat s komerčními partnery smlouvu o zachování mlčenlivosti, kterou připraví vedení Ústavu na vyžádání Odpovědné osoby.

III.

Poskytování vzorků, které mají vztah k předmětu duševního vlastnictví:

- a. Za jakékoliv nakládání se vzorky nese odpovědnost Odpovědná osoba. O jakémkoliv předání vzorků mimo Ústav rozhoduje Odpovědná osoba.
- b. Jakékoliv předávání vzorků mimo Ústav musí být uskutečněno pouze na základě písemné smlouvy o předání vzorků, tzv. MTA (Material Transfer Agreement, formulář v elektronické formě je ke stažení na webových stránkách Ústavu a je přílohou č. 2 tohoto příkazu). Tuto smlouvu může podepsat pouze ředitel Ústavu, nebo jím pověřený zástupce. Tato smlouva má v základě dva hlavní účely. Jednak se tím chrání duševní vlastnictví vzniklé v Ústavu a jednak se tím Ústav zbavuje zodpovědnosti při případném nevhodném použití vzorku (např. jakákoliv škoda v souvislosti s ekonomickými ztrátami nebo újmou na zdraví).
- c. V případě spolupráce a společných projektů, se řídí práva a povinnosti v souvislosti s nakládáním se vzorky písemnou smlouvou, v jejímž rámci taková spolupráce probíhá. Povinnost podepsat MTA neplatí v případě rutinního analytického testování či jednorázové akademické spolupráce zjevně bez komerčního potenciálu, což rozhodne a odpovědnost za to nese Odpovědná osoba.

Povinnost podepsání MTA se zvláště vztahuje na:

- předávání vzorků komerčním subjektům
- předávání vzorků zahraničním subjektům

Poskytování vzorků může být paralelně upraveno smlouvami s třetí osobou (domácí či zahraniční akademická instituce nebo komerční partner), jejichž součástí jsou právě ujednání týkající se nakládání se vzorky. V takovém případě není nutné podepisovat MTA, ale je třeba řádně ověřit, zda skutečně práva a povinnosti týkající se nakládání se vzorky jsou upravena v jiné smlouvě s touto třetí osobou.

IV.

Postup při ochraně předmětů duševního vlastnictví (zejména přihlášky vynálezů, přihlášky užitných vzorů):

V případě, že řešení dosažené v Ústavu považuje pracovník (či pracovníci) Ústavu – původce (či původci) duševního vlastnictví - za tak závažné, že by mělo být chráněno (dále se bude pro zjednodušení hovořit jen o patentování), postupuje se podle následujících kroků. Jako příklad je uveden vynález. Pokud jde o i jiný předmět duševního vlastnictví, postupuje se podle uvedeného postupu přiměřeně:

1. Do sekretariátu ředitele se podá vyplněný formulář "Oznámení vynálezu" (Příloha 1 tohoto

příkazu) spolu s podklady pro posouzení vynálezu obsahující vyjádření Odpovědné osoby. Podklady pro posouzení vynálezu jsou například teze nebo rukopis publikace k danému tématu, či zhruba napsaná patentová přihláška. Toto platí pro každý případ, i když se patent připravuje jako výsledek spolupráce s jakoukoliv jinou institucí.

2. Toto oznámení bude v sekretariátu ředitele registrováno a budou následovat tyto kroky:
3. Vedení ústavu si obratem dohodne s původcem vynálezu schůzku, kde původce vysvětlí hlavní body a záměry/aspekty daného vynálezu a provede analýzu potenciálu předmětu duševního vlastnictví.
4. Odpověď původci předmětu duševního vlastnictví, podepsaná ředitelem Ústavu, ať kladná nebo záporná, bude dána co nejrychleji (zákonná lhůta jsou 3 měsíce od Oznámení) a celý proces se velmi urychlí, když autor/autoři vynálezu informují o potenciálním záměru patentovat v co nejranější fázi.

Odpověď Ústavu může být:

- a. Ústav nemá o patent zájem. Ústav písemně oznámí původci/původcům, že o patent nemá zájem. V tomto případě je možné zveřejnění výsledků okamžitě anebo si původce může vynález přihlásit sám na vlastní náklady. V případě, že se Ústav do 3 měsíců od podání Oznámení nevyjádří, platí tím automaticky, že Ústav nemá zájem.
 - b. Ústav má o patent zájem. Ústav písemně oznámí původci, že o patent má zájem, čímž uplatní své vlastnické právo na vynález. V případě, že Ústav uplatní právo na vynález, přísluší původcům odměna ve výši 10.000,- Kč. Tato odměna se rozdělí mezi původce v poměru jejich podílu na vytvoření vynálezu. Bude sepsána smlouva mezi původci a Ústavem o využití vynálezu. Zároveň bude vedení Ústavu pokračovat ve spolupráci s původci na definování dalšího postupu pro podání přihlášky pro formální ochranu, např. patentu (dále jen PV), a na dalším postupu mezi podáním PV přihlášky. V případě předmětu duševního vlastnictví řešeného ve spolupráci s třetí osobou, vyjednává podmínky smlouvy s touto třetí osobou vedení Ústavu na základě návrhu předloženého původcem.
5. Ze zákona vyplývá, že patent je zcela majetkem Ústavu (vyjma situace, kdy patent vznikl ve spolupráci s dalšími subjekty, pak jsou další postupy závislé na smlouvě s těmito subjekty – viz výše), a je na Ústavu jaké další postupy zvolí. Například:
- a. Ústav může rozhodovat, kdy a kde se dané řešení bude chránit.
 - b. Může také rozhodnout, že se PV v daném stadiu nebude podávat a ochrana informací bude zajištěna mlčenlivostí (a v tom případě nelze nic zveřejnit, publikovat).
 - c. Ústav může kdykoliv pozastavit řízení o udělení patentu.
 - d. Ústav může kdykoliv ukončit platnost patentu.
 - e. Ústav nemá ze zákona v případě bodu c) a d) jakékoliv závazky k původci (ani ho o svém rozhodnutí a postupu informovat), ale obvykle patent před opuštěním patentu nabídne původci k odkoupení.
6. Zveřejnění řešení, které je předmětem ochrany (publikace, zaslání abstraktu atd.), je možné pouze po získání potvrzení od Úřadu o podání PV.

V.

Spolupráce s jinými vědeckými či komerčními pracovišti:

Spolupráce s jinou vědeckou institucí. Je na Odpovědné osobě, aby všichni účastníci měli na paměti ochranu duševního vlastnictví a obchodního tajemství, a to jak u domácích tak zahraničních subjektů.

Spolupráce s komerčními pracovišti. Za komerční pracoviště je třeba považovat jakoukoli osobu, která není vědeckou institucí. V případě, že se na zaměstnance obrátí taková třetí osoba s žádostí o spolupráci, je samozřejmě taková možnost vítána, nicméně je třeba se co nejdříve spojit s vedením Ústavu, které bude dále vyjednávat konkrétní podmínky takové spolupráce. Je naprosto nutné v prvním kroku sepsat smlouvu o mlčenlivosti, případně o oboustranné mlčenlivosti. Někdy tuto smlouvu nabízí tato třetí osoba, někdy jí vyžaduje Ústav. Nelze

na všechny typy kontaktů, rozhovorů a případných spoluprací použít stejnou smlouvu a proto je nutné požádat o její vytvoření vedení Ústavu. Jestliže rozhovory s třetí osobou postoupí k definici nějaké spolupráce, je nutno o spolupráci sepsat písemnou smlouvu a to předem, tedy předtím než dojde k jakémukoliv sdělení či zpřístupnění jakýchkoliv informací, které se týkají duševního vlastnictví nebo mají povahu obchodního tajemství. Taková smlouva bude mimo jiné řešit otázku ochrany duševního vlastnictví a podílech na společně vytvořeném duševním vlastnictví. Tyto činnosti zajistí vedení Ústavu. Efektivita tohoto procesu závisí na včasné dostatečné a pravdivé informovanosti ze strany zaměstnanců Ústavu.

VI.

Využití výsledků činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích z hlediska pravidel veřejné podpory

Pravidla pro využití výsledků činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích se liší podle toho, zda jde o výsledky veřejné zakázky ve VaVaI či nikoliv, zda byly získány s podporou z veřejných či neveřejných zdrojů, a dále, zda tyto výsledky lze či nelze chránit podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo podobné tvůrčí činnosti.

Výsledky vytvořené za finančního přispění veřejných prostředků

- a. Pokud se jedná o veřejnou zakázku, náleží výsledky poskytovateli a nakládání s nimi je možné pouze s písemným souhlasem poskytovatele, a to výukou nebo jejich veřejným šířením na nevýlučném a nediskriminačním základě. Jde-li o výsledek, pro který lze uplatnit zákonnou ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti (např. autorské dílo, vynález) poskytne Ústav poskytovateli k tomuto výsledku neomezený bezplatný přístup a třetím stranám nediskriminační přístup za tržních podmínek.
- b. V ostatních případech je vlastníkem výsledků Ústav (pokud specifická pravidla dotace neurčí jinak).
- c. Práva autorů a původců výsledků a majitelů autorských práv jsou upravena zvláštními právními předpisy.
- d. Výsledky plně financované z veřejných prostředků lze obecně šířit, např. formou publikací, výuky či transferu znalostí na nevýlučném a nediskriminačním základě.

Výsledky vytvořené za finanční podpory z neveřejných prostředků

Pokud je výsledek získán byť jen s částečnou finanční podporou z neveřejných zdrojů, postupuje se podle smlouvy uzavřené před zahájením příslušného výzkumu, jež musí specifikovat majetková práva všech smluvních stran k výsledkům, včetně práv autorských.

Tento příkaz nahrazuje příkazy ředitele č. 13/2011 a 64/2014.

Tento příkaz nabývá platnosti a účinnosti dne 18. 6. 2018.

V Průhonicích, dne 18. 6. 2018.

doc. Ing. Jan Wild, Ph.D.
ředitel

Botanického ústavu AV ČR, v. v. i.

- Přílohy:
- č. 1 – Oznámení
 - č. 2 – Material Transfer Agreement
 - č. 3 – Základní pojmy
 - č. 4 – Právní rámec

BÚ AVČR, v. v. i.
k rukám ředitele

O Z N Á M E N Í

V souladu s ustanovením § 9 zák.č. 527/90 Sb. o vynálezech v platném znění a § 21 zák. č. 4/2001 Sb. o užitných vzorech sděluji (sdělujeme), že jsem (spolu)autorem řešení týkajícího se:

.....
.....
.....

o němž se domnívám(e), že splňuje kriteria stanovená shora uvedenými zákonnými normami pro udělení patentu na vynález/pro zápis užitného vzoru. Jako podklad pro posouzení vynálezu/užitného vzoru předkládám(e) patentovou přihlášku/přihlášku užitného vzoru.

Předpokládám(e) přihlášení v následujících státech:

.....
.....
.....

V dne: jméno podpis

..... jméno podpis

..... jméno podpis

..... jméno podpis

..... jméno podpis

Za BÚ převzal: dne:

Institute of Botany of the ASCR, v. v. i. Material Transfer Agreement No.

In consideration of the mutual covenants contained herein and with the intention of being legally bound under the laws of the Czech Republic, the parties agree as follows:

I. The Parties to this Agreement are: Institute of Botany of the ASCR, v. v. i., No. 1, 252 43 Průhonice (hereinafter referred to as „Provider“) and
..... (hereinafter referred to as „Recipient“)

II. The „Material“ covered by this Agreement is defined as and includes the following: **[Basic information on the nature and amount of the material transferred, including strain or cultivation numbers]** (hereinafter referred to as „Material“) developed by
(NOTE: If not developed by the Provider, need permission from original provider to transfer to another institution).

III. Recipient agrees that this Material will not be disclosed in violation of any applicable export control regulations or released to any person other than the signatories of this Agreement except co-workers working directly under a signatory's supervision who have agreed to abide by the terms and conditions of this Agreement. No one is permitted to take or send this Material to any other location, unless prior written permission is obtained from Provider; such permission will not be withheld unreasonably.

1. Provisions applicable to transfer of material

All Material that is provided by the Provider and is made available to the Recipient in the frame of this Agreement, will be subject to the following stipulations unless agreed otherwise between the Provider and the Recipient:

- The Material is not for use in human subjects.
- The Material will be used for not-for-profit research purposes only by the Recipient.
- The Material will not be further distributed to others without the Provider's written consent. The Recipient shall refer any request for the Material to the Provider.
- The Recipient agrees to acknowledge the source of the Material in any publications reporting use of it.
- The Material is understood to be experimental in nature and may have hazardous properties. The Provider makes no representations and extends no warranties of any kind, either expressed or implied. There are no express or implied warranties of merchantability or fitness for a particular purpose or that the use of the Material will not infringe any patent, copyright, trademark or other proprietary rights. Unless prohibited by law, the Recipient assumes all liability for claims for damage against it by third parties which may arise from the use, storage or disposal of the Material except that, to the extent permitted by law, the Provider shall be liable to the Recipient when the damage is caused by the gross negligence or willful misconduct of the Provider.
- The Recipient agrees to use the Material in compliance with all applicable statutes and regulations.
- The Material is provided at no cost.

2. Additional provisions

- a) The Recipient shall take reasonable measures to prevent that the material, as made available, will be used separately from the activities required for the implementation of the Project, unless the Provider has granted prior written permission for this purpose.
- b) The Provider guarantees that the material made available by the Provider is the exclusive intellectual and/or other property of the Provider and that third parties cannot enforce any claims, by whatever name and by virtue of any title whatsoever, on the material to be made available by the Provider, also including but not limited to claims by virtue of plant breeder's rights, patent rights and/or copyrights in this matter.
- c) This Agreement will terminate on the earliest of the following dates:
- d) Clauses 2. a) and 2. b) shall survive termination of this Agreement.
- e) This Agreement shall be executed by all Parties through a duly authorized representative and shall be effective as of the date of last signing.

Institute of Botany of the ASCR, v. v. i.

Recipient:

By:
 Assoc. Prof., Dr. Jan Kirschner, CSc.,
 Director

By:
 Typed Name:
 Title:

Date:

Date:

Institute of Botany of the ASCR, v. v. i.
 Scientist

Recipient
 Scientist

By:
 Typed Name:
 Title:

By:
 Typed Name:
 Title:

Address:

Address:

Date:

Date:

[Acknowledgement of the receipt of the above material and full consent with the conditions of transfer]

Základní pojmy

1.1 Právo duševního vlastnictví

Právem duševního vlastnictví se rozumí souhrn právních norem, upravujících vztahy, které vznikají při lidské tvůrčí činnosti. Předmětem duševního vlastnictví nejsou věci movité ani nemovité, ale nehmotné statky. Práva k duševnímu vlastnictví jsou svoji povahou absolutní působící vůči všem subjektům.

Světová organizace duševního vlastnictví vymezila v Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1967 duševní vlastnictví jako práva k autorským dílům a nehmotným statkům souvisejícím, k vynálezům, průmyslovým vzorům, k ochranným známkám, obchodním firmám a obchodním jménům, k vědeckým objevům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechny ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké, čímž jsou míněna práva k užitným vzorům, obchodnímu tajemství, know-how, zlepšovacím návrhům, odrůdám rostlin, topografiím polovodičů, označení původu a zeměpisným označením, obsahu databází a typografickým znakům.

Duševním vlastnictvím se tedy rozumí souhrnné označení práv vztahujících se k duševní činnosti.

Podle charakteru jeho vzniku dělíme právo duševního vlastnictví na autorské právo a právo průmyslového vlastnictví.

1.2 Autorské právo

V objektivním slova smyslu rozumíme autorským právem soubor všech právních norem, které upravují právní vztahy při vzniku a následném uplatnění autorských děl. V subjektivním slova smyslu rozumíme autorským právem oprávnění konkrétního autora příslušného díla.

1.3 Právo průmyslového vlastnictví

Právem průmyslového vlastnictví se rozumí souhrn všech právních norem, které upravují oblast průmyslového vlastnictví. Oblast průmyslového vlastnictví se vyznačuje specifickými rysy, kterými jsou požadavek na průmyslovou využitelnost a požadavek na formálnost postupu při jejich vzniku. Průmyslovou využitelnost je třeba chápat jako hospodářskou využitelnost v opakované výrobě. Průmyslové vlastnictví vzniká až na základě rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví o udělení ochrany.

1.4 Vynález

Česká právní úprava nedefinuje vynález, ale stanoví pouze podmínky pro udělení patentu. Podle platné právní úpravy se patenty udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.

1.5 Dodatkové ochranné osvědčení

Dodatkové ochranné osvědčení se vydává k prodloužení délky patentové ochrany v odvětví léčivých látek nebo jejich směsí a léčivých přípravků, které jsou určeny k podávání lidem a

zvířatům, jestliže jsou účinnými látkami přípravky, které před uvedením na trh podléhají registraci podle zvláštních právních předpisů.

1.6 *Užitný vzor*

Užitným vzorem je technické řešení, které je nové, přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti a je průmyslově využitelné.

1.7 *Topografie polovodičových výrobků*

Topografií polovodičových výrobků se rozumí série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho částí.

1.8 *Průmyslový vzor*

Průmyslový vzorem se rozumí vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.

1.9 *Obchodní tajemství*

Obchodním tajemstvím rozumíme veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální, či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupní, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.

1.10 *Know-how*

Know-how rozumíme soubor technických informací, které jsou tajné, podstatné a vhodnou formou identifikovatelné.

1.11 *Ochranná známka*

Ochrannou známkou rozumíme jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

1.12 *Označení původu*

Označením původu rozumíme název oblasti, určitého místa nebo země používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

1.13 *Zeměpisné označení*

Zeměpisným označením rozumíme název území používaný k označení zboží pocházející z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

1.14 *Licence*

Licencí rozumíme povolení k využívání chráněného, utajovaného, či nezřejmého technického řešení nebo práva, které majitel jiným osobám za úhradu poskytuje.

1.15 *Nekalá soutěž*

Nekalou soutěží se rozumí jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu soutěžitelům nebo spotřebitelům.

1.16 *Poskytovatel veřejné podpory*

Poskytovatelem veřejné podpory se rozumí správce kapitoly státního rozpočtu nebo územní samosprávný celek, který rozhoduje o poskytnutí podpory a který tuto podporu poskytuje.

1.17 *Příjemce veřejné podpory*

Příjemcem veřejné podpory se rozumí organizační složka, právnická osoba, nebo fyzická osoba, v jejíž prospěch bylo o poskytnutí podpory poskytovatelem rozhodnuto.

1.18 *Spolupříjemce veřejné podpory*

Spolupříjemcem veřejné podpory se rozumí organizační složka, právnická osoba nebo fyzická osoba, jejíž podíl na projektu byl vymezen v návrhu projektu a s níž příjemce uzavřel smlouvu o řešení části projektu.

1.19 *Přístupová práva*

Přístupovými právy rozumíme licence a uživatelská práva k poznatkům nebo již dříve existujícím know-how.

1.20 *Poznatky*

Poznatky rozumíme výsledky včetně informací, ať již jsou chráněny či nikoliv, které vyplývají z projektu, jakož i autorská práva, či práva vedoucí k takovým výsledkům na základě žádosti o ně, nebo záležitosti patentů, designu, doplňkových osvědčení o ochraně či podobných forem ochrany.

1.21 *Již dříve existující know-how*

Již dříve existujícím know-how rozumíme informace, které mají účastníci projektu již před uzavřením smlouvy nebo získané paralelně s jejím uzavřením, stejně tak i autorská práva a práva vedoucí k takovým informacím na základě žádosti o ně, také i záležitosti patentů, designů, doplňková osvědčení o ochraně či podobné formy ochrany.

Právní rámec

Obecné srovnání právních úprav a z toho vyplývající metoda

Podle poskytovatelů a jednotlivých jejich programů na podporu VaVpI se v jednotlivých relevantních dokumentech úprava těchto právních vztahů do značné míry liší, což vyplývá i z rozličných cílů těchto úprav. Je zřejmé, že přestože v jednotlivých úpravách lze nalézt určité styčné body a společné principy, které jsou řešeny pro Ústav formou tohoto vnitřního předpisu, bude nutné v konkrétních případech řešit problematiku nakládání s výsledky VaVaI pro jednotlivé programy VaVaI různě v rámci jednotlivých grantových, partnerských a konsorciálních smluv. Takové smlouvy jsou běžně uzavírány např. v OP VaVPI [čl. 2.14 Příručky pro žadatele OP VaVPI (Veřejná podpora)] nebo pro 7. RP [základem úpravy vztahů oblasti duševního vlastnictví je Kapitola III N 1906/2006 (tj. čl. 39-51), tyto základní principy jsou dále rozvedeny v dokumentu „Guide to Intellectual Property Rules for FP7 projects“.]

Citace ze základních dokumentů

EU – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací

2.1.1. Veřejné financování neehospodářských činností

18. *Pokud tentýž subjekt provádí činnosti jak hospodářské, tak neehospodářské povahy, pak se nebude na veřejné financování neehospodářských činností vztahovat čl. 107 odst. 1 Smlouvy, lze-li v zájmu účinného zabránění křížovému subvencování hospodářských činností jasně oddělit oba uvedené druhy činností, jakož i příslušné náklady, financování a příjmy. Dokladem o náležitém rozdělení nákladů, financování a příjmů mohou být roční finanční výkazy příslušného subjektu. Činnosti, které Komise považuje za činnosti převážně neehospodářské povahy vyjmenovává čl. 19 Rámce; jsou to tzv. primární činnosti výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur, zejména vzdělávání s cílem zvýšit počty a zlepšit kvalifikaci lidských zdrojů; nezávislý výzkum a vývoj; a rozsáhlé šíření výsledků výzkumu na nevýlučném a nediskriminačním základě. Dále jsou to rovněž činnosti v rámci transferu znalostí.*

20. *Je-li výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura využívána pro hospodářské i neehospodářské činnosti, vztahují se na veřejné financování pravidla státní podpory pouze tehdy, pokud toto financování pokrývá náklady spojené s hospodářskými činnostmi (6). Je-li výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura využívána téměř výhradně pro neehospodářskou činnost, může její financování zcela spadat mimo působnost pravidel státní podpory za předpokladu, že její hospodářské využití je čistě vedlejší, tj. jedná se o činnost, která přímo souvisí s provozem výzkumné organizace nebo výzkumné infrastruktury a je pro její provoz nezbytná či je neoddělitelně spojena s jejím hlavním neehospodářským využitím a je omezena co do rozsahu. Pro účely tohoto rámce bude podle Komise tato podmínka splněna v případě, že pro hospodářské činnosti budou využívány naprosto stejné vstupy (např. materiál, zařízení, pracovní síla a fixní kapitál) jako u neehospodářských činností a kapacita přidělená každý rok na tyto hospodářské činnosti nepřesáhne 20 % celkové roční kapacity daného subjektu.*

2.2.1 Výzkum jménem podniků (smluvní výzkum nebo výzkumné služby)

25. *Tento bod se týká situace, v níž je projekt prováděn výzkumnou organizací pro určitý podnik. Výzkumná organizace jednající jako příkazník poskytuje službu podniku jednajícímu jako příkazce v situacích, kdy (i) příkazník obdrží úměrnou úplatu za svou službu a (ii) příkazce určí podmínky této služby. Příkazce obvykle vlastní výsledky projektu a nese riziko neúspěchu. Pokud výzkumná organizace provádí takovou zakázku, není obvykle prostřednictvím výzkumné*

organizace postoupena podniku žádná veřejná podpora, je-li splněna jedna z těchto podmínek:

- a) výzkumná organizace poskytuje službu **za tržní cenu** nebo,
- b) nelze-li určit tržní cenu, výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura poskytuje danou výzkumnou službu nebo provádí smluvní výzkum **za cenu, která**
 - odráží plně náklady služby a obecně zahrnuje marži stanovenou podle marží, jež obvykle uplatňují podniky působící v odvětví dotčené služby, nebo
 - je výsledkem jednání za obvyklých tržních podmínek, pokud výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura coby dodavatel služby v jednání usiluje o to, aby při uzavření smlouvy dosáhla maximálního hospodářského prospěchu, a pokryje alespoň své mezní náklady.

26. Pokud si výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura ponechá vlastnictví práv duševního vlastnictví nebo příslušná přístupová práva, lze jejich tržní hodnotu odečíst od ceny, jež má být zaplacená za dotčené služby.

2.2.2. Spolupráce s podniky

27. Má se za to, že projekt je realizován prostřednictvím účinné spolupráce, pokud alespoň dvě nezávislé strany sledují společný cíl na základě dělby práce, společně stanoví rozsah projektu, podílejí se na jeho koncipování, přispívají k jeho provádění a sdílejí finanční, technologická, vědecká a jiná rizika projektu, jakož i jeho výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik. Podmínky projektu spolupráce, zejména co se týče příspěvků na jeho náklady, sdílení rizik a výsledků, šíření výsledků, přístupu k právům duševního vlastnictví a pravidel pro přidělení těchto práv, je třeba stanovit před zahájením projektu. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb.

28. Jsou-li projekty spolupráce prováděny společně podniky a výzkumnými organizacemi nebo výzkumnými infrastrukturami, má Komise za to, že zúčastněným podnikům není prostřednictvím těchto subjektů kvůli příznivým podmínkám spolupráce poskytnuta nepřímá státní podpora, pokud je splněna jedna z těchto podmínek:

- a) zúčastněné podniky hradí plně náklady projektu, nebo
- b) výsledky spolupráce, které nemají za následek vznik práv duševního vlastnictví, lze veřejně šířit a práva duševního vlastnictví vzniklá z činností výzkumných organizací nebo výzkumných infrastruktur plně náleží těmto subjektům, nebo
- c) práva duševního vlastnictví vzniklá z projektu, jakož i související přístupová práva jsou mezi různé spolupracující partnerské subjekty rozdělena tak, aby byly náležitě zohledněny jejich pracovní oblasti, příspěvky a příslušné zájmy, nebo
- d) výzkumné organizace nebo výzkumné infrastruktury obdrží za práva duševního vlastnictví, jež vznikla v důsledku jejich činnosti a jsou postoupena zúčastněným podnikům nebo k nimž získaly zúčastněné podniky přístupová práva, náhradu odpovídající tržní ceně. Od této náhrady lze odečíst absolutní výši hodnoty veškerých finančních či nefinančních příspěvků zúčastněných podniků na náklady činností výzkumných organizací nebo výzkumných infrastruktur, jež měly za následek vznik dotčených práv duševního vlastnictví.

29. Pro účely bodu 28 písm. d) bude mít Komise za to, že obdržená náhrada odpovídá tržní ceně, pokud dotčeným výzkumným organizacím nebo výzkumným infrastrukturám umožňuje požívat všech hospodářských výhod spojených s těmito právy, za předpokladu, že je splněna jedna z následujících podmínek:

- a) výše náhrady byla stanovena na základě prodeje v rámci otevřeného, transparentního a nediskriminačního soutěžního řízení, nebo
- b) nezávislý odborný odhad potvrdí, že výše náhrady je rovna tržní ceně nebo vyšší, nebo
- c) výzkumná organizace nebo výzkumná infrastruktura může jakožto prodávající prokázat, že náhradu fakticky sjednala za obvyklých tržních podmínek tak, aby při uzavření smlouvy dosáhla maximálního hospodářského prospěchu, s přihlédnutím ke svým statutárním cílům, nebo

d) spolupracující podnik má na základě dohody o spolupráci právo prvního odmítnutí k právům duševního vlastnictví vzniklým z činnosti spolupracujících výzkumných organizací nebo výzkumných infrastruktur a tyto subjekty mají reciproční právo vyžádat si ekonomicky výhodnější nabídky od třetích stran, tak aby byl spolupracující podnik nucen svou nabídku náležitým způsobem upravit.

30. Pokud není splněna žádná z podmínek v bodě 28, bude se celá hodnota příspěvku výzkumných organizací nebo výzkumných infrastruktur na projekt považovat za výhodu pro spolupracující podniky, na kterou se vztahují pravidla státní podpory.

ČR

Dle § 16 odst 3) ZpVaVaI (zák. 130/2002 Sb.):

*„Práva k výsledkům činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, která není veřejnou zakázkou, **patří příjemci**. Příjemce, který není fyzickou osobou, upraví způsob nakládání s výsledky svým **vnitřním předpisem**.“*

Dle § 16 odst 4) ZpVaVaI (zák. 130/2002 Sb.):

„Pro využití výsledků, s výjimkou ustanovení podle odstavců 1 a 2, platí, že v případě

- a) výsledku plně financovaného z veřejných prostředků je příjemce povinen zpřístupnit výsledky za stejných podmínek, stanovených ve smlouvě o využití výsledků, všem zájemcům o jejich využití, pokud předpisy Evropských společenství nestanoví jinak.
(zde ZpVaV odkazuje na: články 32 až 38 Smlouvy o založení Evropského společenství, v platném znění; a na Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.)*
- b) výsledku financovaného z veřejných prostředků ve výši přesahující 50 % a nižší než 100 % výše nákladů projektu je příjemce povinen za podmínek stanovených ve smlouvě o využití výsledků přednostně poskytnout výsledky těm subjektům, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely,*
- c) výsledku podílově financovaného z veřejných prostředků ve výši dosahující 50 % nebo méně nákladů projektu musí být součástí smlouvy o využití výsledků dohoda o způsobu a termínech využití výsledků s těmi subjekty, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely,*
- d) nevyužití výsledků podílově financovaného z veřejných a z jiných prostředků způsobem a v době stanovené ve smlouvě o využití výsledků je příjemce povinen poskytnout dosažené výsledky k využití za nediskriminujících podmínek za tržní cenu všem zájemcům.“*